



# ШКОЛСКИ

Година 1, број 6

мај-јун 2017.

Основна школа „Жарко Зрењанин“ Апатин



# СРЕЋАН РАСПУСТ!

## У ОВОМ БРОЈУ ПРОЧИТАЈТЕ:

Орашчићу	3	Водени цветови	18-19
У посети Градском музеју Сомбор	4-5	Музика: Клавес	20
Песма за једну девојчицу	6	Мој хоби	21
Улови ли неко неког док кроз жито иде	7	Седам природних чуда Србије	22-23
Професионална оријентација	8-11	Правописни подсетник	24
Онлајн предатори	12-13	Значајни датуми, Времеплов	25-26
Рачунарски кутак	14-15	Читалачка значка	27
Успех за понос	16	Амбијентална настава	28-29
Приказ радионице о правилима понашања	17	Спорт	30-31

### ШКОЛСКИ

Лист ученика и наставника Основне школе „Жарко Зрењанин” Апатин  
Број 6, мај-јун 2017. године

Уредници: Снежана Панковић, Вера Пинћир и Милена Војновић

Сарадници: Фондација Тијана Јурић, Ранко Перић, Милорад Баста

Техничка подршка: Биљана Поповић

Електронска пошта: [casopispinokio@gmail.com](mailto:casopispinokio@gmail.com)

Поклон примерак штампа: Штампарија „Бирограф” Апатин

На насловној страни: Ученици V 3 одељења израђују плакат (више на страни 17)

# ОРАШЧИЋУ

Орашчићу мили мој,  
оклоп чувај свој!  
Кад те неко нападне,  
ти се њиме браниш.

Орашчићу, ти си  
посластица моја добра,  
ал' те прво чекићем  
ударити морам.

Ана Богдановић | 6





# У посети Градском музеју

## Сомбор и радионици израде печата

Били смо у посети Градском музеју Сомбор 3. априла 2017. године и том приликом учествовали у радионици „Печат“ коју је водила кустос музеја Невена Живадиновић Кусовац. Имали смо прилику да чујемо причу о историји, значењу и симболу печата и упознамо се са печатима из збирке музеја. Практичан део био је израда печата у воску.

Све је почело тако што смо нас једанаест, укључујући и наставницу Весну, редовном аутобуском линијом кренули за Сомбор. Купили смо повратну карту коју је кондуктер оверио, а нисмо ни слутили да ће се прича заокружити на месту где је и почела.

У музеј смо стигли у договорено време и тамо нас је срдечно дочекала кустоскиња Невена. Кренули смо у обилазак музеја. Сви сем Таре смо овде били први пут. Много лепих ствари смо видели, али мени се највише допала прича о једном римском шлему. Догодило се да је неки човек у околини Сивца орао своју земљу и нешто закачио плугом, подигао је да види шта је то, али се ништа није видело од блата, а пошто је њему прокишњавао кров трактора, он је то ставио да му не капље на главу. Док је орао, и заборавио је шта је ставио на кров. Падала је киша и блато је полако нестајало. Кад је дошао код комшије, комшија га је питао шта му је то на крову, а човек је рекао да је то закачио када је орао земљу. Комшија му је рекао да је то јако вредно и да би требало да однесе у музеј, као што је он и учинио. Тај шлем је сада један од важних експоната Градског музеја.

Обишли смо и салон Лазе Костића, видели његов „шрајб тиш“, собе из времена барока и класицизма. Видели смо и многе вредне слике, предмете, намештај. Испред слике царице Елизабете, познатије као Сиси, задржали смо се најдуже, а потом нам је Невена испричала причу о сунчаном сату који је симбол Сомбора и који је онедавно пресељен са Градског трга у просторије музеја.





Када смо све обишли, отишли смо на радионицу. Невенина идеја је била да радионица буде у дворишту музеја, а томе је допринео и диван дан. Тамо смо се много забављали, правили смо печате од воска. Имали смо и канап који се некад стављао пре воска као доказ да се писмо неће отворати. Држали смо у рукама и велики царски печат. Писма са печатима које смо сами направили могли смо за успомену да понесемо кући.

Није нам се журило кући и после растанка са Невеном, отишли смо у мали обилазак града Сомбора. Видели смо кућу у којој је живео Лаза Костић и родне куће Вељка Петровића и Милана Коњовића. У истој улици, улици Вељка Петровића, застали смо код спомен плоче која је подигнута у част Аврама Мразовића, оснивача српске основне школе, такозване „Норме“ - најстарије установе за образовање учитеља за Словене. Она је претеча данашњег Педагошког факултета. Ову школу је похађала и Исидора Секулић и Јован Дучић.

Уморни и пуни утисака укрцали смо се у аутобус и кондуктер нам је оверио карте. Круг се затворио. Печатом је прећутно дата потврда да је прича за тај дан завршена.

Марија Дураковић VI 4, члан литерарне секције



## ПЕСМА ЗА ЈЕДНУ ДЕВОЈЧИЦУ

Ја знам једног зеца,  
који обожава да пеца.

Ја знам једну врану,  
која једе банану.

Ја знам једну краву,  
која не воли траву.

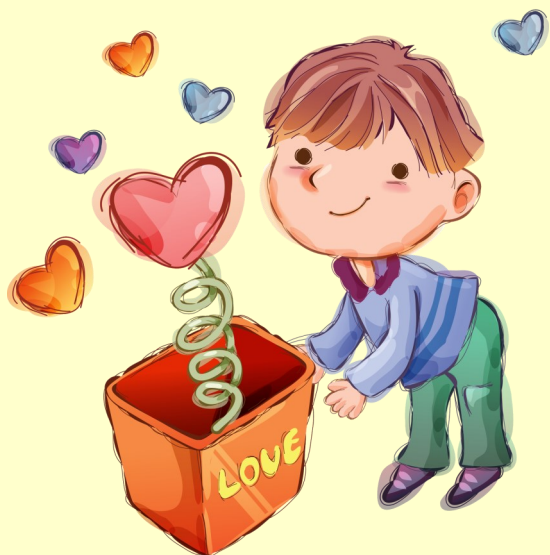
Ја знам једну мачку,  
која има праћку.

Ја знам једног бика,  
који воли да слика.

Ја знам једног лава,  
који мрзи да спава.

Ја знам једног себе,  
који је заљубљен у тебе!

Давид Ђорђевић | 4



## „УЛОВИ ЛИ НЕКО НЕКОГ ДОК КРОЗ ЖИТО ИДЕ”

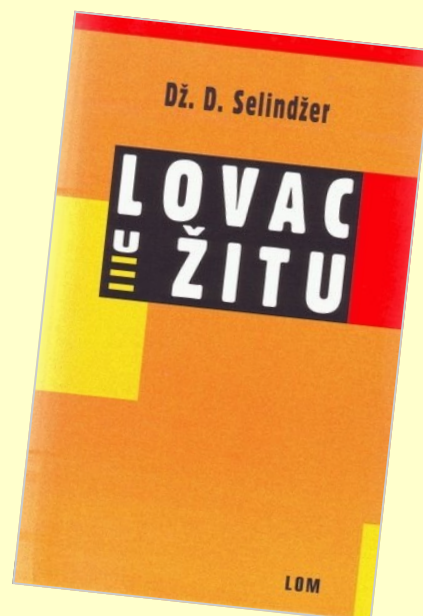
Селинџер

Роман „Ловац у житу” је управо оно што наслов каже - тражење нечег за шта ни сами не знамо шта је.

Холден током целог романа тражи нешто боље, нешто савршено, баш као и сви тинејџери данашњице. У суштини ништа се није променило од тог периода послератне Америке до данас. Главни јунак је био у могућности да промени много средњих школа, да путује, да од малена посећује ексклузивна места, али га сав тај новац није испуњавао. Може се закључити да је био заинтересован само за књиге и девојке, и за своју сестру Фебу. Као што писац и сам наводи те ствари су га „обарале”. Био је изузетно паметан, искрен и вечито се борио против лажи и лицемерја. Волео је пороке и није га било брига да ли ће га неко ухватити са цигаретом у соби где је то било забрањено. Живео је у тренутку, не размишљајући о својој будућности, али је то с обзиром на његову имућну породицу било разумљиво. Холден је дуго био заљубљен у једну девојку, али никада није смео то да јој призна, чак ни да је назове. То је био један део његове неиспуњености, али је то донекле надокнађивао са другим девојкама које му нису значиле.

Читајући овај роман, сви смо пожелели да будемо Холден, чак и они који га осуђују. Када се вратимо у стварност, и ми смо „ловци у житу”, и ми тражимо нешто више, пожелимо да побегнемо од стварности, променимо школу, град, не схватајући да је то што имамо сад оно што неко жели.

Теодора Обрадовић VIII 2





# ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА

У овом броју представљамо две средње школе у Апатину, Гимназију „Никола Тесла“ и Средњу грађевинску и дрвопрерађивачку школу. Обе школе смештене су на истој локацији. Приказаћемо заједничке и индивидуалне одлике ове две школе, разноврсну понуду ваннаставних активности и детаље из свакодневног школског живота и рада. Надамо се да ће овај приказ помоћи ученицима да изаберу средњу школу према својим интересовањима и склоностима. Веома је важно направити прави избор, да би даље школовање било што успешније. Уједно подсећамо ученике осмог разреда да се савесно припремају за завршни тест, како би стекли довољно бодова за упис у жељену средњу школу.

## ГИМНАЗИЈА „НИКОЛА ТЕСЛА“ И СРЕДЊА ГРАЂЕВИНСКА И ДРВОПРЕРАЂИВАЧКА ШКОЛА

Као чланови новинарске секције основне школе посетили смо 31. марта у пратњи наставнице Милене Војновић гимназију „Никола Тесла“ и Средњу грађевинску и дрвопрерађивачку школу. Дочекани смо у ведрој и позитивној атмосфери средњошколаца који су у то време имали велики одмор.



Педагог Анка Обрадовић и психолог Санија Секички су нас провеле кроз савремено опремљене учионице. Имали смо прилику да присуствујемо часовима историје, биологије, географије и информатике који су се у време наше посете редовно одвијали. Пријатно смо изненађени атмосфером која је била и радна и опуштена. Стекли смо утисак да ученици професоре гледају као пријатеље, наравно са поштовањем. Радо су нам испричали утиске о својој школи који су били веома позитивни. Педагог и психолог су нам потпуно приближили начин на који ове школе приступају ученицима. Професори помажу ученицима да открију своје таленте и способности и усмере их у даљем школовању. Ту је и вршњачки едукатор о дискриминацији, ученик гимназије Мићо Смиљанић.



Посебан акценат стављен је на ваннаставне активности које имају за циљ да убрзају напредак ученика са нижим нивоом предзнања, лакше савладавање наставних програма, развој посебних интересовања и способности ученика. Поред тога заступљене су и многе спортске активности. Гимназија омогућава својим ученицима и одласке на многе едукационе семинаре, сајам књига, фрушкогорски маратон и посете факултетима за ученике IV године. Организују се матурске екскурзије у иностранство.

#### Ваннаставне активности:

- рецитаторска секција
- драмска секција
- дебатни клуб
- Хуманитарно удружење младих Апатина (ХУМА)
- клуб за енглески језик
- еколошка секција
- ликовна секција
- хор



### Подручје рада гимназије:

- Општи тип (4 године) 60 места

Настава се изводи по плану и програму за гимназије општег типа, то значи да предмети који се уче представљају уравнотежен избор природних и друштвених наука. Часови су расподељени тако да ђаци уче једнако довољно математику, српски језик, стране језике, биологију, музичко, физику, историју итд. Општа гимназија је идеална за ђаке који су подједнако добри из друштвених и природних предмета и омогућава да се током четворогодишњег проучавања различитих предмета открију предмети ужег интересовања. Гимназија нуди одлично образовање као основу за било који факултет. Пружа могућност да кроз сазревање и одрастање схватите чиме желите да се бавите и да, уз адекватан успех, то и остварите. Управо због тога је гимназија избор многих ученика.

За крај једна занимљива информација: ученицима којима се догоди да закасне на час дата је могућност правдања тог часа кроз обављање друштвено-корисног рада.



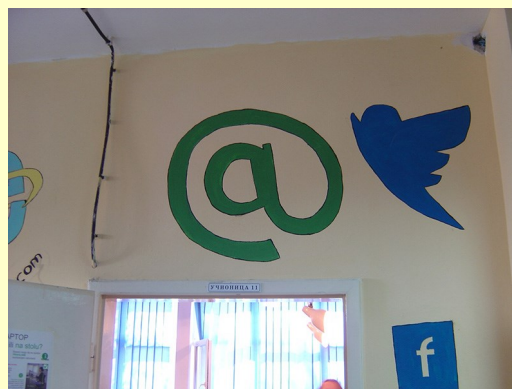
### Средња грађевинска и дрвопрерађивачка школа

Подручје рада: Шумарство и обрада дрвета

- Столар (3 године) 15 места
- Тапетар-декоратер (3 године) 15 места

Подручје рада: Геодезија и грађевинарство

- Архитектонски техничар (4 године) 30 места



Средња грађевинска и дрвопрерађивачка школа је школа са богатом традицијом, од регионалног значаја, образује стручне кадрове за потребе привреде не само општине Апатин већ и много шире. Младе генерације по завршетку школовања укључују се у производне процесе и рад у привреди.



Школа је новије градње и пространа је. На улазу у школу се налази школска кантина у којој могу да се купе ужина и освежење по избору. Велика предност школе је то што се налази у Апатину тако да нема потребе за путовањем у неко друго место. Професори на све ученике гледају подједнако и желе да им пруже што више знања. Школска библиотека има велики фонд књига.



На крају смо се уверили у свестраност ученика који су тога дана извели представу на чак три језика, што нас је задивило

Гимназија „Никола Тесла“ и Средња грађевинска и дрвопрерађивачка школа су две модерне школе у којима ученици на креативан начин упознају свет око себе. Настава је инспиративна за све амбициозне ученике. Свака нова генерација ученика је лепо примљена од стране професора и ученика старијих разреда, а о потребама свих ђака обе школе брину и школски педагог и психолог.

За додатне информације можете посетити званичне сајтове обе школе:

[www.gimnazijaapatin.edu.rs](http://www.gimnazijaapatin.edu.rs)

[gradedu.net](http://gradedu.net)

Аутори текста:

Теодора Обрадовић VIII 2

Стефан Лајтар VIII 6

Ђурађ Марко Мирић VIII 4

Захваљујемо домаћинима ове две школе и верујемо да ће се овакав вид сарадње и даље наставити.

## СВЕ ШТО ТРЕБА ДА ЗНАМО О ОНЛАЈН ПРЕДАТОРИМА



Fondacija Tijana Jurić

Појавом интернета и друштвених мрежа, сексуални предатори су добили ново поље из ког вребају потенцијалне жртве. Они вешто користе анонимност на интернету да прате дечаке и девојчице, ступајући са њима у контакт под лажним идентитетом. На интернету они могу бити било ко.

Поред тога што добро познају информационе технологије, предатори су „мајстори” манипулације којом лако могу да савладају дете које нема ни довољно година, ни искуства да препозна лажне особе.

### КАКВУ ДЕЦУ ТРАЖЕ ПРЕДАТОРИ?

Предатори траже децу која су технички паметнија од својих родитеља. Они траже децу која су емоционално рањива због неких личних проблема у кући или школи. Користе те проблеме да се спријатеље са жртвом претварајући се да саосећају са њима, док не изграде лажно пријатељство и поверење. Ако дете показује незадовољство према родитељима или наставницима у школи, предатор може рећи да су „родитељи детета сувише строги” или да је „њихов наставник био неправедан”, и таквом лажном подршком прикупља поене код детета и увлачи га у свој свет. Дете добија нови ослонац, онлајн „пријатеља” којем почиње да верује...

### КАКВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ПРЕДАТОРИ ТРАЖЕ ОД ДЕЦЕ?

Предатори траже што више информација о својим жртвама како би их могли користити касније, за своје крајње намере. То су најчешће број мобилног телефона, податак када су сами код куће, да ли су рањиви, усамљени, какав однос имају са породицом, пријатељима, да ли су злостављани, да ли воле поклоне.

### КАКО ПРЕДАТОРИ САМИ ДОЛАЗЕ ДО ЛИЧНИХ ПОДАТАКА О ДЕЦИ?

Из незнања, деца често приликом регистрације на профилима друштвених мрежа и чет собама (chat room), остављају личне податке на интернету. Чак и једноставне изјаве наведене на профилима, као што школа у коју иду, спорт којим се баве, омиљена места на која одлазе, могу их одвести у руке предатора. На пример, девојка од 18 година објављује слику новог аутомобила испред своје куће како би се похвалила пријатељима. Истовремено, она пружа информацију за потенцијалне предаторе - како њен аутомобил изгледа, број регистарских таблица, изглед куће, насеље у ком живи.

## КАКО ПРЕДАТОРИ ИЗОЛУЈУ СВОЈЕ ЖРТВЕ?

Вешти предатори жртву желе само за себе, они теже да постану центар њиховог света, пуна и једина подршка. Врло мудро смањују детету простор да разговарају и друже се са другима. Спремни су на убеђивање: „Школски другови те вероватно не воле, иза леђа те оговарају”, „Родитељима није стало до тебе и до тога како се осећаш”, „Мени је стало до тебе више од њих”.

## КАКО ПРЕДАТОРИ УЦЕЊУЈУ ЖРТВЕ?

Када се предатор дописује или разговара са жртвом преко чета, неретко тражи фотографије. Како поверење детета расте, спремни су да траже и фотографије слободније природе. Нека деца због претходно изграђеног поверења могу ово наивно прихватити и често поричу своју интуицију мислима попут „како ово може бити злостављање кад је он тако добар према мени?”, након чега пристају на захтеве предатора. У неким случајевима и предатори сами шаљу порнографски садржај. Ако жртва покуша да прекине комуникацију, предатори ће их често убедити да ће рећи њиховим родитељима шта су радили на прежи и да су гледали порнографске слике, чиме ће уплашити жртву и натерати је да наставе везу.

## ШТА ЈЕ САЈБЕР ГРУМИНГ (CYBER GROOMING)

Сајбер груминг је процес у ком се деца наговарају или подстичу да учествују у интеракцијама сексуалног садржаја путем интернета или телефона, при чему су изложена порнографским садржајима.

## ГДЕ И КАКО ПРЕДАТОР ВРШИ ГРУМИНГ?

- собе за чет
- траже надимке који асоцирају на децу
- брзо започињу разговор
- пријатељски су настројени од почетка
- показују интересовање слично дететовом
- стичу поверење и граде пријатељство

**Водите рачуна с ким склапате пријатељства. Помислите ко би могао бити с друге стране монитора.**



Аутор текста:

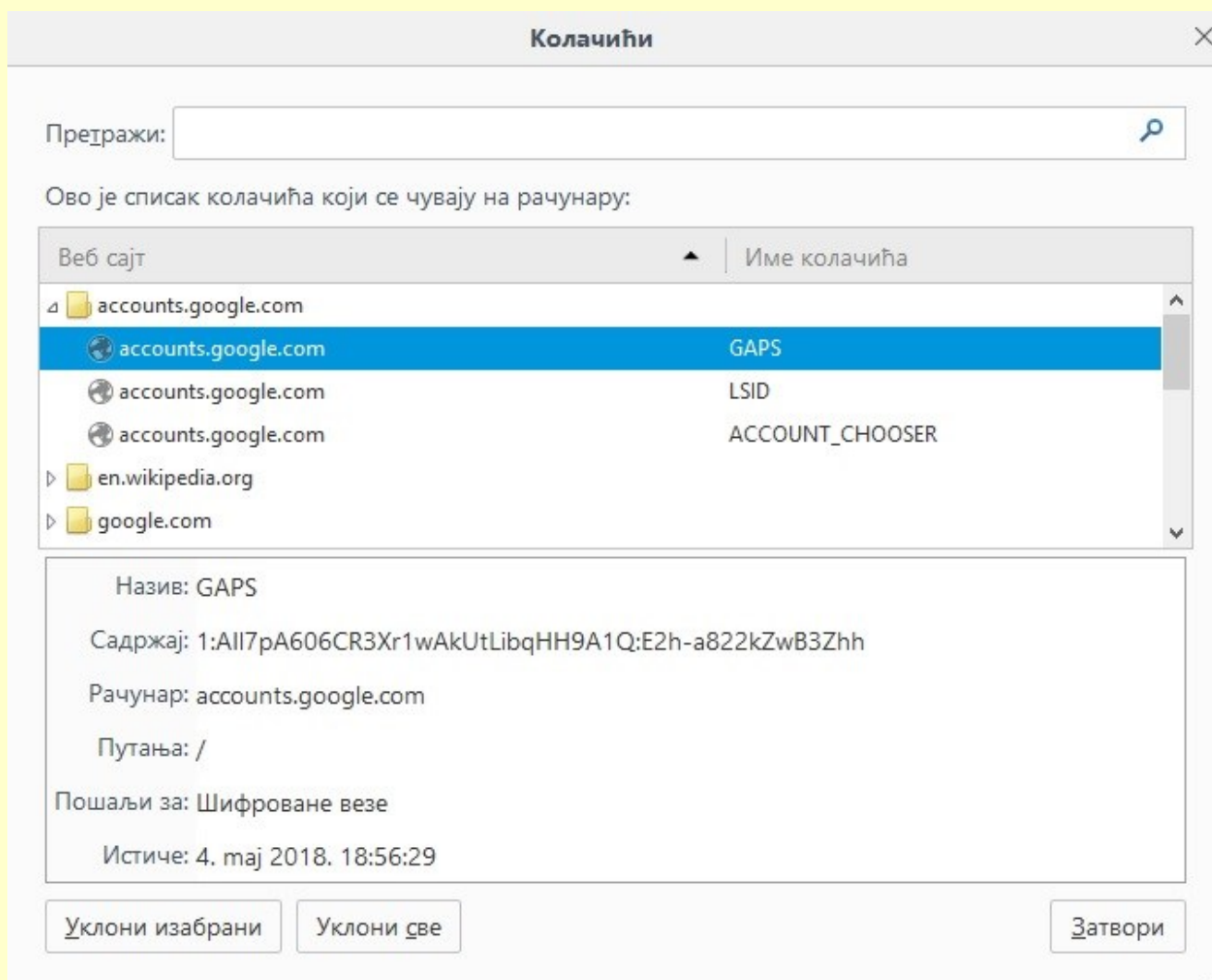
Бојана Латинковић, саветник за односе са јавношћу  
Фондација Тијана Јурић

[www.tijana.rs](http://www.tijana.rs)



# ШТА СУ ГУГЛ КОЛАЧИЋИ?

Колачић је информација која се чува на вашем рачунару од стране веб странице коју посетите. Колачићи у већини случајева чувају ваше поставке и поставке веб странице (на пример жељени језик или адресу). Када након чувања колачића поновно посетите исту веб страницу, ваш претраживач (нпр. Google Chrome, Firefox) шаље натраг колачиће који припадају тој страници. Овакав начин рада омогућава страници да приказује информације које су прилагођене вашим жељама и потребама.



На званичној гугл страници пише: „Колачиће користимо у многе сврхе. На пример, да бисмо запамтили подешавања сигурне претраге, да бисмо огласе које видите учинили релевантнијим, да бисмо избројали колико посетилаца добија одређена страница, да бисмо вам олакшали регистравање за наше услуге и да бисмо заштитили ваше податке“.

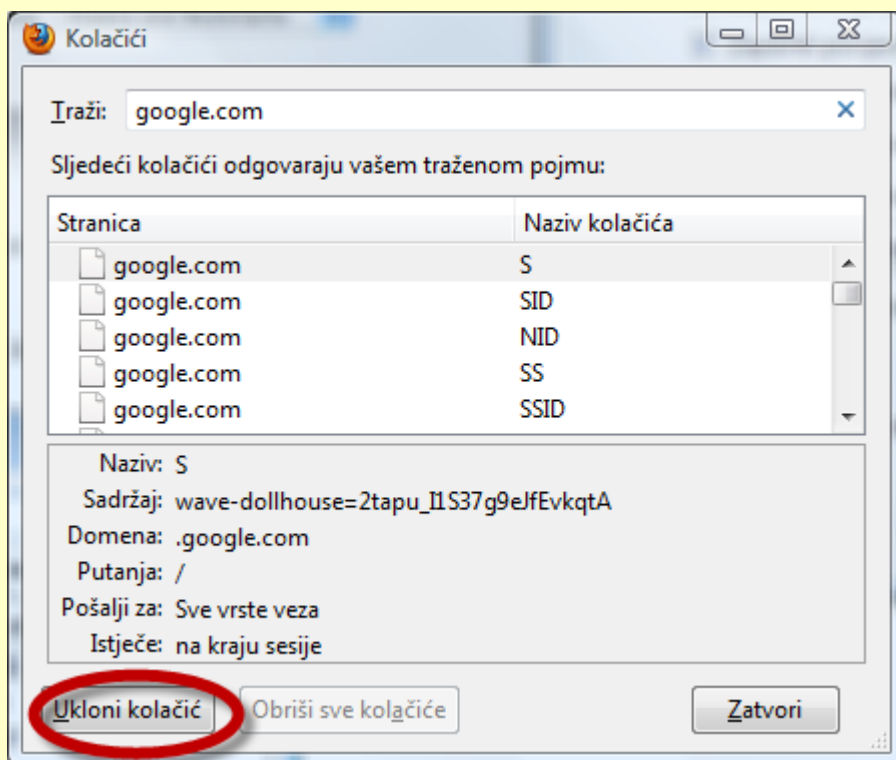
Колачићи могу чувати широк распон информација, укључујући личне информације као што су ваше име или имејл адресе. Ипак, наведене информације могу бити сачуване једино ако ви то омогућите. Веб странице не могу добити приступ информацијама које им нисте омогућили и без вашег знања не могу приступити другим датотекама на вашем рачунару.

Претпостављене активности чувања и слања колачића вама нису видљиве али увек можете променити поставке интернет прегледача тако да можете сами бирати да ли захтеве за чување колачића одобрити или одбити, да избришете спремљене колачиће аутоматски приликом затварања прегледача и слично.

### Онемогућавање колачића:

Искључивањем колачића одлучујете да ли допуштате чување колачића на рачунару. Поставке колачића можете контролисати и постављати у прегледачу. За информације о поставкама колачића, одаберите прегледач који користите.

- Chrome <https://support.google.com/chrome/answer/95647?hl=hr>
- Firefox <http://support.mozilla.org/hr/kb/...>
- Internet Explorer <http://support.microsoft.com/gp/cookies/hr>
- Opera <http://help.opera.com/Windows/9.50/en/cookies.html>
- Safari <http://support.apple.com/kb/PH5042>



### Привремени колачићи

Привремени колачићи или колачићи сесије уклањају се с рачунара приликом затварања интернет прегледача. Помоћу привремених колачића веб странице чувају податке као што су на пример поставке у корпама за онлајн куповину.

### Стални колачићи

Стални (трајни) колачићи остају сачувани на рачунару чак и након затварања интернет прегледача, на пример име за пријаву и лозинка, тако да се не морате пријављивати сваки пут када посетите одређене веб садржаје.

**Кколачићи прве стране (First party cookies)** Кколачићи прве стране долазе с веб странице коју прегледате, а могу бити стални или привремени.

### Кколачићи треће стране (Third party cookies)

Кколачићи треће стране долазе с реклама других веб страница као што су скочне рекламе (pop up) или било које друге рекламе (банери разних димензија и принципа рада, видео рекламе, итд.) које се налазе на веб страницама које прегледавате. Помоћу ових колачића веб странице могу пратити коришћење интернета у маркетиншке сврхе.

# УСПЕХ ЗА ПОНОС

## УЧЕНИЦИ ГЕНЕРАЦИЈЕ И НОСИОЦИ ВУКОВИХ ДИПЛОМА



Ове школске године две ученице осмог разреда су проглашене за ђаке генерације, Дајана Зорић и Дуња Пилиповић. Обе су похађале одељење VIII 3. Својим знањем, успесима на бројним такмичењима и осталим квалитетима које поседују истакле су се у целој генерацији својих вршњака.

Носиоци дипломе Вук Караџић школске 2016/2017. године за изузетан општи успех у учењу и примерном владању:

Нађа Милеуснић, Дајана Зорић, Дуња Пилиповић, Стефан Дукић, Ђурађ Марко Мирић, Данијела Ђопић и Сара Ромода.

## УСПЕХ НА ТАКМИЧЕЊИМА: Ања Добријевић

У овом броју часописа представљамо Ању Добријевић, ученицу VII 3 одељења. Осим што је одличан ђак, Ања редовно учествује на такмичењима из физике, хемије, биологије, математике, српског језика, историје. Похађа и основну музичку школу, одсек за клавир и тренира одбојку.

Ања је током досадашњег школовања освојила преко 20 награда, а ове године је високим пласманом на три републичка такмичења из физике, хемије и биологије постигла изузетан успех. Одељењски старешина Винка Деак каже да је Ања веома савесна, свестрана, одговорна, дисциплинована и друштвена особа, посвећена како учењу и спорту, тако и неговању другарства у свом одељењу.



Фото: Републичко такмичење из хемије у Свилајнцу



## ПРИКАЗ РАДИОНИЦЕ НА ТЕМУ ПРАВИЛА ПОНАШАЊА У УЧИОНИЦИ

На часу одељенског старешине направили смо плакат под називом Правила понашања.

Осмислили смо десет правила заједно са другарима из разреда и нашим одељенским старешином Биљаном Поповић. Цртали смо, бојили, украшавали, неко је састављао песму о школи и пријатељству, а неко записивао реченице. Ту су и цртежи који приказују дружење и помоћ другу у невољи. Сви смо сарађивали и вредно радили, помагали и давали идеје једни другима. Плакат са правилима понашања окачили смо у учионицу. Надамо се да ће и остали ученици школе поштовати ова правила.



Припремили: Маша Опалић, Наталија Гелер, Аурора Тот, Анђела Зорић, Алекса Крпјан V 3

# Водени цветови

## Водени цветови



Воденим цветовима се назива група инсеката који живе у води или поред воде, а прво што се запажа на одраслој јединки су два пара крила и дуги издужени реп, због чега они на први поглед подсећају на неку мушицу или вилинског коњица. Заправо, водени цветови су веома укусан залогај за многе рибе, па су у прошлости коришћени као мамац за пецање, а касније је направљен вештачки мамац познат као „мушица“ који имитира водени цвет. У време парења водени цветови се густо роје на површини реке по којој пливају у виду запетљаних групица, па вода издалека изгледа као да је по њој попадало цвеће, откуд и потиче назив „водени цвет“. Понегде се овај феномен назива и „цветање реке“. Иако их у свету има више од 3000 врста, а у Европи више стотина, најпознатија врста је тиски цвет. То је најкрупнија европска врста воденог цвета која може да нарасте до 12 цм дужине. Некада је била распрострањена, нарочито у Дунаву и његовим притокама, а данас је због загађења река постала веома ретка врста која се може наћи још само у долини реке Тисе у Украјини, Мађарској и Србији. За живот воденог цвета је потребно да река тече полако, без прављења већих таласа и да у њој не живи пуно риба које се хране близу површине воде. Ово је неопходно да би се парење мужјака и женки, које се дешава на површини воде или близу ње, могло несметано обављати. После парења, женка полаже у воду бројна ситна јаја која падају на дно реке.



У муљу се излежу ларве које се укопавају у глиновите стрме обале каквих има пуно дуж Тисе и других наших низијских река. Ларве живе три године укопане у глину, а на местима где има пуно ларви се запажају ситне рупице у обали.



Овакве рупице се могу видети и по глиновитим обалама Дунава поред Апатина, али оне потичу од других врста водених цветова. Након три године се из ларви излежу скоро одрасле јединке које живе свега пар сати. Њихов једини задатак је да се паре и положе јаја, након чега умиру. Одрасле јединке тиског цвета обично излећу једног дана средином јуна у вечерњим сатима прекривајући скроз површину воде у виду тепиха. Мужјаци се скупљају око женки у покушају да се паре пре него што угину па се по површини воде могу видети клупчад од по десет и двадесет крупних упетљаних инсеката и многе већ угинуле јединке. Многе рибе и птице (укључујући и врапце и ласте) се скупљају на бесплатан ручак, женке које су се париле лете наоколу и полажу јаја, а до заласка сунца сви водени цветови угибају и леже на површини Тисе. Ова јединствена појава цветања Тисе се може посматрати само једном годишње. У Србији ју је могуће пратити у околини Кањиже и Сенте. Не зна се шта тачно утиче на дан и час када ће почети цветање, али се сваке године очекује средином јуна када се сакупљају и туристи и посетиоци ишчекујући почетак цветања Тисе. Понекад треба чекати и недељу дана, али када се деси, доживљај цветања Тисе је незаборавно искуство.

Припремио: Ранко Перић, Покрајински завод за заштиту природе

# Музика КЛАВЕС

Ако прегледамо електронски часопис „Школски“ број 2, видећемо да смо на 18. и 19. страни упознали неке музичке инструменте који се користе у настави музичке културе у основној школи. Тако смо говорећи о Карлу Орфу представили поделу дечјих музичких инструмената на ритмичке и мелодијске. У набрајању ритмичких инструмената десети по реду су штапићи. Сам инструмент и изгледа као штапићи, али се заправо тај инструмент зове КЛАВЕС (Claves).

Клавес је музички инструмент из породице идиофоних (самозвучних) инструмената (грч. *Idios* = сопствен, *fonè* = звук), а сврставамо га у групу коју називамо удараљке. Еластична материја овог инструмента (дрво или пластика) одаје неодређен звук.



Клавес чине два штапића од тврдог дрвета који производе звук тако што се удара једним о други у одређеном ритму. Његов звук је најсличнији звуку дрвеног добоша или кастањета, само што је он кратак и недостаје му извесна резонанција (пронађите значење речи на Google).

Клавес је један од редовних и типичних инструмената који прати игре латиноамеричких фолклорних група и у другим државама и другим врстама музике се врло ретко употребљава. Познаваоци и стручњаци за музичке инструменте се двоуме да ли да га назову музичким инструментом.



Ипак, нама у основној школи може помоћи да схватимо шта је то ритам и шта је темпо, а можемо га сами направити и са њим се забављати. Ако кликнете на наведени линк можете видети како се израђује, па покушајте сами. Срећно!

Извор: Деспић, Дејан (1979): **Музички инструменти**, Универзитет уметности, Београд;  
<https://www.youtube.com/watch?v=pAjC5PPrXQA>



# МОЈ ХОБИ

Тенис сам почела да тренирам кад сам имала четири године. То је спорт који највише волим и у ком уживам. Тренинге имам три пута недељно по два сата, а кад се спремам за такмичење тренинзи су свакодневни. Поред тога имам и кондиционе тренинге на које идем два пута недељно. Зими тенис тренирам у Сомбору у балон хали, а остатак године у Апатину. Ове зиме сам освојила треће место на тениском турниру у Сомбору. Пошто напорно вежбама, водим рачуна и о исхрани. Моја омиљена храна је бело пилеће месо на све начине. Избегавам пљескавице и газиране сокове.

Најдражи школски предмети су ми природа и друштво и српски језик. Похађам и музичку школу, одсек за клавир. Редовним трудом и радом успевам све да постигнем.



Ања Писар IV 5



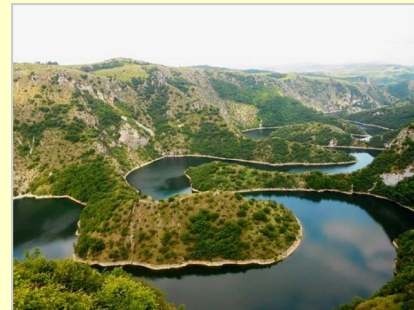
Мој хоби је цртање. У трећој години повукао сам прве потезе оловком. То су били цртежи аута и трактора. Касније сам сваки лик из цртаног филма преносио на папир, сваку животињу коју угледам. Волим час ликовне културе и моја жеља за цртањем сваког дана је све већа. Учествујем у ликовним конкурсима у школи и ван школе. Ликовни радови у техници акварел на тему „Вода вода“ похваљени су на 13. ликовном конкурсима у оквиру Међународног фестивала дечјег стваралаштва „Вода вода-Креативна чаролија“. У слободно време слажем лего или цртам ликовне из цртаћа, филмова или игрица. Тренирам карате и идем у школу јахања. Моји омиљени предмети су математика и ликовна култура.

Александар Обрадовић III 6

# Седм природних чуда Србије

## Кањон реке Увац

Кањонска долина реке у југозападној Србији на којој се налази Специјални резерват природе Увац. Осим по меандрима, кањон реке Увац познат је по томе што се у њему гнезди белоглави суп, ретка врста лешинара која је пре две деценије скоро изумрла. Данас ту живи око 300 примерака ове врсте.



## Дрина са врелом

Река која припада црноморском сливу настаје спајањем река Таре и Пиве и највећа је притока Саве. Дрина никада није била пловна, мада има доста воде због рељефа корита, а на територији Бајине Баште се налази и најдужи правац од Црвених вода до Лукова од 5 км на иначе јако „кривој” Дрини.

## Национални парк Тара

Један од пет националних паркова Србије смештен на површини од 22000 хектара на планини Тара. Три су разлога зашто је Тара проглашена националним парком: очувани шумски комплекси, присуство Панчићеве оморике и велика разноврсност биљног и животињског света, од којих су под посебном заштитом медвед, дивокоза и срна. На подлози од кречњака реке су направиле дубоке клисуре и кањоне. Поред тога се јављају вртаче, пећине и увале.



## Прерасти Вратне (камени мост)

Река Вратна, притока Дунава, налази се у околини Неготина. У кањону Вратне постоје три велике прерасти - природни камени мостови (називају се сува, мала и камена прераст). Ови мостови важе за највише природне камене мостове у целој Европи.



# Седам природних чуда Србије

## Ђавоља варош

Ђавоља варош се налази на југу Србије, у средишту планине Радан. Ово је место чудног имена и чудесног изгледа, са 202 земљане пирамиде високе од 2 до 15 метара, покривене каменим капама које наука назива андезитске купе. Ђавоља варош је смештена у две јаруге, које имају такође необична имена: Ђавоља јаруга и Паклена јаруга.

Један од најнеобичнијих природних феномена ерозивних порекла. Била је кандидована за седам светских чуда природе.



## Фрушка гора

Острвска планина у Војводини. Граде је стене из различитих геолошких периода и на њој је смештен најстарији национални парк у Србији. Фрушка гора је 1960. године проглашена националним парком. Одликује се разноврсним и ретким биљним и животињским светом.

## Ђердапска клисура

На Ђердапској клисури Дунав мења своју ширину од пар километара до пар стотина метара, вијуга и јури, градећи моћну клисуру високих стеновитих литица. Ова клисура је најдужа и највећа Европи и део је природне границе између Србије и Румуније. Са српске стране ове клисуре налази се национални парк Ђердап, а са румунске стране национални парк Железна врата. Чине је наизменично 4 котлине и 4 клисуре.



# Правописни подсетник

## Правилна употреба наводника

Наводнике у српском језику треба писати овако „”, а не „“ нити ” “. Такође не треба писати ни » « или « ».

**Наводницима** издвајамо оне речи које нису наше, него су преузете.

- Наводницима се издваја дословно наведени туђи текст.
- Наводницима се у приповедачкој прози могу означити дијалози или преузети искази.

Уколико се за неки текст речима нагласи да је туђи, и ако нема потребе назначити да се текст преузима дословно, од речи до речи, наводнике не морамо писати. Такође, наводнике не морамо користити уколико је цитирани текст на неки други начин јасно издвојен као туђ, преузет, нпр. распоредом и типом штампаног слога.

- Наводницима обележавамо речи којима се у тексту даје значење супротно од онога које оне иначе имају (када се оне изричу са иронијом, сарказмом, сумњом, подмехом). Тада они подразумевају значења речи *тобожњи*, *лажни*, *наводни*, *такозвани* и сл.
- Њима се издвајају и наслови дела, симболична имена различитих установа, публикација, као и фигуративна значења општих појмова. Уколико контекст или другачији тип штампаног слога осигуравају тачно схватање и јасноћу текста, онда се наводници могу изоставити.

## Боје, нијансе, комбинације боја

Сложенице којима означавамо нијансе боја по правилу треба писати спојено: светлозелен, јаркоцрвен, тамноплав, мркожут, светлосив, загаситоцрвен, плавозелен, плавосив итд.

Када је реч о комбинацији боја, пише се цртица: црно-бела марама, црвено-бели дресови.

Састављено се пишу сложенице риђокос, црнокос, плавоок и сл.

Придеви страног порекла за означавање боја, на пример браон, бордо, драп, беж, розе, тегет или оранж не мењају се по роду, броју, падежу.



## ЗНАЧАЈНИ ДАТУМИ



### 24. мај, Европски дан паркова

Европски дан паркова обележава се у циљу промоције заштићених делова природе широм Европе, подизања свести људи о животnoj средини и важности очувања природе у урбаним срединама. У Европи се обележава од 1999. године, а у Србији од 2001. Датум је одабран као подсетник на проглашење првих европских националних паркова, односно девет националних паркова у Шведској 24. маја 1909. године.

На основу програма Уједињених нација за животну средину од 2006. године широм света сваки други викенд у мају се обележава као **Светски дан птица селица**. Овај дан је повезан са Споразумом о очувању птица селица Африке и Евроазије (АЕWA), који је донет у оквиру Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња (Бонска конвенција).

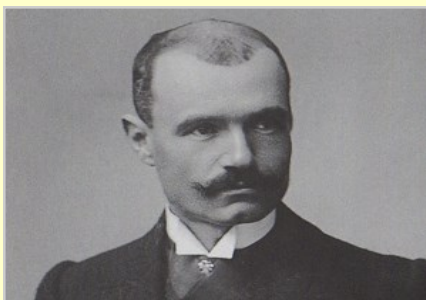
Првенствени циљ сеобе птица је њихов опстанак. Велики број птичјих врста је осетљив на промене у животnoj средини. Климатске промене, загађења, промене у биљном покривачу, екстремни временски услови су фактори који се могу негативно одразити на њихова природна станишта, смањење популација и промене навика у сеоби. Светски дан птица селица омогућава да се поред значаја очувања птица укаже на заштиту природе и животне средине као заједнички задатак и одговорност свих нас.



# ВРЕМЕПЛОВ

Михаило Петровић Алас (1868-1943), један је од највећих математичара Србије. Иза њега је остао велики број проналазака, научних радова, уџбеника и путописа. Страствени рибар, због чега је и добио надимак Алас, био је професор Београдског универзитета и академик Српске краљевске академије.

По свом научном раду и резултатима Михаило Петровић Алас спада у највеће српске математичаре, једини математичар међу 100 најзнаменитијих Срба. Захваљујући њему, математичке науке у Србији први пут излазе на сцену на којој су и данас присутне. Петровић је дошао до импозантних резултата у диференцијалним једначинама, теорији функција, алгебри и рачунарству. Његовим резултатима користили су се многи наши и страни научници.



Неколико диференцијалних једначина, специјалних функција и неједнакости носе име Михаила Петровића. Патентирао је пет проналазака који су били заштићени, тј. пријављени и реализовани у пракси.

У области рачунарства је још крајем 19. века објавио у САД конструкцију аналогног рачунара (хидроинтегратора) за решавање диференцијалних једначина, за шта су му одали признање светски научници (Камке, Прајс, Морен).

Руђер Јосип Бошковић, рођен 18. маја 1711. године, био је универзални стваралац: филозоф, математичар, астроном, физичар, инжењер, педагог, геолог, архитекта, археолог, конструктор, оптичар, дипломата, путописац, професор, исусовац, најбољи песник на латинском језику осамнаестог века и преводилац-полиглота.

Руђер Бошковић је, између осталог, творац јединственог закона силе, претпостављајући да постоји не само привлачење (Њутнов закон) него и одбијање у наизменичном мењању на малим растојањима међу телима.



У геологији је значајан јер је писао о компензацији маса унутар гора и тако поставио темеље каснијем развоју теорије изостазије. Регионалне поремећаје силе теже тумачио је разликом у густини горњих и доњих делова Земљине коре.

У домену класичне физике формулисао је јединствени закон свих сила. Претпоставио је постојање не само привлачних, него и одбојних сила. Својим идејама о релативности простора и времена је био претеча Ајнштајнове теорије релативности.

Објавио је велики број радова из сферне тригонометрије и статистичких метода у физици.

Извор: <https://sr.wikipedia.org/sr>



## ЧИТАЛАЧКА ЗНАЧКА

Поводом расписаног конкурса за Читалачку значку, 2. јуна 2017. године у библиотеци наше школе подељене су књиге и захвалнице ученицима који су написали најбоље дневнике читања. По мишљењу комисије то су следећи ученици:

1. Мила Шакић II 6
2. Ђорђе Напијало II 6
3. Сара Петровић III 2

Надамо се да ће следеће године много већи број ученика учествовати у овој лепој акцији. Захваљујемо свим учесницима, а најбољима честитамо.



Припремила: Славица Максимовић, школска библиотека



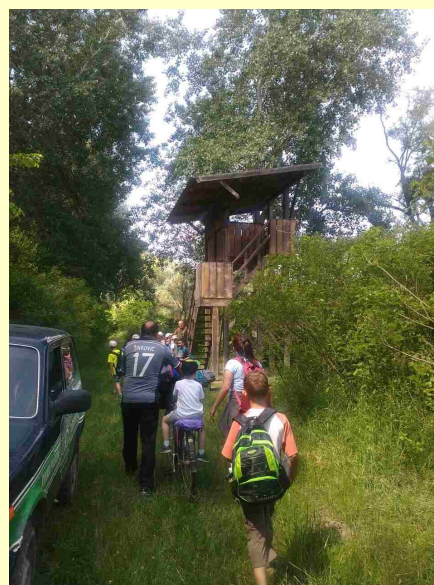
# ГОРЊЕ ПОДУНАВЉЕ - АПАТИНСКИ РИТ

## АМБИЈЕНТАЛНА НАСТАВА

У четвртак 18. маја 2017. године у сарадњи са Општинском управом Апатин, која нам је обезбедила превоз, организовали смо излет у Горње Подунавље – Апатински рит. Циљ нам је био да стечена знања из области Животне заједнице проверимо и проширимо. У томе су нам много помогли наши домаћини, Милан Рајић и Жељко Кртинић. Они су испричали много занимљивости о биљкама и животињама нашег краја. Нама су се посебно допали „хотел” за инсекте, кљове дивљег вепра, рогови срндаћа, папци јелена и дивље свиње, јаје црне роде, орхидеја која се појавила после 32 године, изложба птичјих и змијских јаја.

Уживали смо у шетњи кроз шуму јер смо тражили и препознавали трагове јеленске дивљачи, дивљих свиња и шакала. Пут нас је повео и преко једне баре у којој смо видели локвање, трску, жуту перунику и жабе. Чим смо прешли мост, уским шумским путељком стигли смо на пространу ливаду ограђену жбуњем и дрвећем храста, тополе и врбе. Велику хладовину правило нам је огромно дрвеће дивљих трешања и једна дивља јабука. Ту смо се одморили, доручковали, а затим играли фудбала, траже, вије, бадминтон, бацања фризбија, прескакања гуме, скакања у џаковима...

У кратким паузама, док смо одмарали од трчања и скакања, разгледали смо експонате у једној дрвеној кућици. Било је ту свега: лобање јелена, шакала и орла белорепана, пера и јаја разних птица, змијска јаја, кошуљица и кичма, стрижибуба, буба носорог и јеленак и још много тога. Ту смо могли да упоредимо по тежини тврдо и меко дрво. Закључили смо да је тврдо дрво много теже.







У шуми смо провели пет сати, али кад је учитељица рекла да је време за повратак, сви смо се растужили. Тада су нам наши домаћини приредили још једно изненађење, повели су нас на осматрачницу са које се пружао поглед на бару и шуму.

У повратку смо видели црну роду, лабудове, дивље патке и једну дивљу свињу.

Био је то предиван дан за све нас, а оно што смо доживели нећемо никад заборавити. Надамо се да ћемо следеће године поново доћи у Апатински рит и још боље осматрити природу.

Припремиле: Тара Личина, Бојана Ратковић и Јана Биљетина III 5





# СПОРТ

На Републичком такмичењу у атлетици одржаном 24. маја 2017. године у Крушевцу учествовали су и ученици наше школе. Владимир Кнежевић из VIII 3 освојио је треће место, а Вања Шашић из VIII 2 четврто место. Ученике је припремао наставник Никола Растовић.

На турниру у одбојци одржаном 14. маја у Оџацима екипа одбојкашица наше школе узраста до 2007. годишта у саставу Лана Зорић, Мила Врачар, Невена Вукобратов, Анастасија Маруновић и Милица Тихомировић, освојила је златну медаљу. „Златне” девојчице одиграле су 6 утакмица, а у финалу су играле са екипом из Новог Сада и победиле их резултатом 15:12. Лана Зорић проглашена је за набољу играчицу узраста до 2007. годишта.



Припремиле: Мила Врачар, Лана Зорић и Невена Вукобратов

У Апатину је, као и широм Србије и Европе, 31. маја под покровитељством Министарства омладине и спорта и Спортског савеза Србије обележена највећа планетарна спортско-рекреативна манифестација ДАН ИЗАЗОВА, која се одржава последње среде месеца маја. Ученици наше школе су се на улицама Апатина такмичили у фудбалу, кошарци, одбојци и игри између две ватре.

Основни циљ манифестације је да се сваки грађанин бави одређеним спортско-рекреативним садржајем у трајању од најмање 15 минута непрекидно.



# СПОРТ

Јелена Бараћ, ученица VIII 5 разреда, члан је Женског куглашког клуба Апатин, освајач бројних медаља и носилац титуле пионирског првака Србије. Интервју са Јеленом обавио је Вељко Вејин из V 5 одељења.

ВЕЉКО: Ко те је подстакао да постанеш куглашица?

ЈЕЛЕНА: Помогао ми је селектор Љубомир Штетин који ме је „позвао на стазу“.

ВЕЉКО: Шта ти је била највећа мотивација?

ЈЕЛЕНА: Највећа мотивација ми је била моја мама. И она је у репрезентацији Србије као и ја. Родитељи си били поносни што сам кренула маминим стопама.

ВЕЉКО: Да ли си можда некеме узор?

ЈЕЛЕНА: Не знам да ли се неко угледао на мене, али ако је тако, част ми је да будем нечији идол.

ВЕЉКО: Да ли је твоја највећа жеља била да постанеш куглашица?

ЈЕЛЕНА: Јесте. Увек сам сањала да уђем у репрезентацију, што се и остварило.

ВЕЉКО: Да ли си наилазила и на непријатности од стране другова?

ЈЕЛЕНА: Не, подржавали су ме.

ВЕЉКО: Како усклађујеш обавезе у школи са тренинзима?

ЈЕЛЕНА: И поред школских обавеза успевам да тренирам редовно.

ВЕЉКО: Да ли си некад ипак помишљала да одустанеш?

ЈЕЛЕНА: Дешава ми се да размишљам да одустанем, али се лако предомислим. И мислим да нећу да престанем да тренирам.

ВЕЉКО: Која је твоја порука читаоцима нашег часописа?

ЈЕЛЕНА: Препоручила бих куглање другима јер се кроз овај спорт постаје човек.







**ДОВИЋЕЊА, ДРАГИ ОСМАЦИ!**

